

Na temelju članka IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma, održanoj 27. srpnja 2004, i sjednici Doma naroda, održanoj 9. rujna 2004, usvojila je

ZAKON O NADZORU NAD TRŽIŠTEM U BOSNI I HERCEGOVINI

I - OPĆE ODREDBE

Cilj i opseg

Članak 1.

1. Ovim se zakonom uređuje nadzor proizvoda stavljenih na tržište Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadzor nad tržištem), utvrđuju opća načela i uspostavlja sustav nadzora nad tržištem, njegov ustroj i funkcioniranje, te obveze i odgovornosti proizvođača i distributera u sustavu nadzora nad tržištem.
2. Nadzor nad tržištem provodi se od strane mjerodavnih organa nadziranjem usklađenosti proizvoda stavljenih na tržište ili u uporabu, s propisanim zahtjevima za sigurnost i poduzimanje, kada je to potrebno, odgovarajućih mjera radi dovođenja u sklad s tim zahtjevima kako bi se osigurala visoka razina zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja, biljaka, imovine i životne sredine.
3. Ovaj se zakon primjenjuje na sve proizvode definirane člankom 2. ovoga zakona čiji će zahtjevi za sigurnost biti uređeni Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda ili posebnim tehničkim propisom.

Definicije

Članak 2.

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **Proizvod** je svaki proizvod koji je namijenjen potrošačima ili koji bi u razumno predvidljivim uvjetima mogao biti uporabljen od potrošača čak i ako im nije namijenjen, a koji je isporučen ili učinjen dostupnim, uz plaćanje ili besplatno u okviru kakve trgovinske djelatnosti, uključujući i proizvod isporučen ili učinjen dostupnim u okviru pružanja usluga, bez obzira na to je li nov, uporabljen ili popravljen.

Ova definicija proizvoda ne odnosi se na polovne proizvode koji se dobivaju kao antikviteti ili na proizvode koji zahtijevaju popravku ili prepravku prije uporabe, pod uvjetom da dobavljač u tom smislu jasno obavijesti osobu kojoj dostavlja dani proizvod.

Ova se definicija primjenjuje i na opremu, uređaje, instrumente i druge proizvode čiji su zahtjevi za sigurnost uređeni posebnim tehničkim propisom.

- b) **Siguran proizvod** je svaki proizvod koji u normalnim ili razumno predvidljivim uvjetima uporabe, uključujući trajanje, i po potrebi, stavlja u uporabu, zahtjeve za ugradnju i održavanje, ne predstavlja nikakav rizik ili samo najmanji rizik kompatibilan s uporabom proizvoda te koji se smatra prihvatljivim i suglasnim s visokom razinom zaštite sigurnosti i zdravlja potrošača, posebno uzimajući u obzir sljedeće elemente:

- karakteristike proizvoda, posebno njegov sastav, pakiranje, upute za sklapanje, te po potrebi, ugradnju i održavanje,
- utjecaj nekoga proizvoda na druge proizvode u slučaju kad se razumno može predvidjeti da će se on uporabljivati s drugim proizvodima,

- predstavljanje proizvoda, njegovo označavanje, upozorenja i upute za njegovu uporabu i uklanjanje i sve druge oznake ili obavijesti koje se odnose na taj proizvod,
- kategorije potrošača izloženih riziku kad upotrebljavaju određeni proizvod, posebno djeca i starije osobe.

Da bi se proizvod smatrao opasnim nije dovoljno samo ukazivanje na mogućnost postizanja više razine sigurnosti ili na dostupnost drugih proizvoda koji predstavljaju manji stupanj sigurnosnog rizika.

- c) **Opasan proizvod** je svaki proizvod koji nije suglasan s definicijom iz točke b) stavak 1. ovoga članka.
- d) **Ozbiljan rizik** je svaki rizik koji zahtijeva brzo djelovanje mjerodavnih organa, uključujući i rizik čije posljedice nisu trenutne.
- e) **Proizvođač** je svaka fizička ili pravna osoba sa sjedištem u Bosni i Hercegovini koja je odgovorna za usklađenost proizvoda s općim ili posebnim zahtjevima za sigurnost prema odredbama Zakona o općoj sigurnosti proizvoda i/ili posebnim tehničkim propisima glede stavljanja proizvoda na tržište pod vlastitim imenom i/ili stavljanja u uporabu za vlastite ciljeve.
- f) **Distributer** je svaka osoba u lancu opskrbe čija djelatnost ne utječe na sigurnosne karakteristike proizvoda.
- g) **Povlačenje proizvoda** podrazumijeva svaku mjeru usmjerena na vraćanje opasnoga proizvoda koji je proizvođač ili distributer već isporučio potrošaču ili ga učinio dostupnim potrošaču.
- h) **Sprječavanje distribucije** je svaka mjera usmjerena na sprječavanje distribucije i izlaganje proizvoda te nuđenje proizvoda potrošačima.
- i) **Stavljanje proizvoda na tržište** je prva radnja kojom se proizvod po prvi put stavlja na raspolaganje, bilo za novac bilo besplatno, na tržište Bosne i Hercegovine sa namjerom distribuiranja ili uporabe na tržištu Bosne i Hercegovine.
- j) **Stavljanje proizvoda u uporabu** podrazumijeva momenat prve uporabe proizvoda u Bosni i Hercegovini od strane krajnjeg korisnika.
- k) **Tehnički propis** je propis u kojem se tehnički zahtjevi uređuju izravno ili upućivanjem na standard, tehničku specifikaciju, upute za primjenu ili kodeks praksi ili uključivanjem sadržine tih dokumenata.
- l) **Nadzor nad tržištem** podrazumijeva cjelovit sustav mjera, postupaka i radnji mjerodavnih tijela koje se provode kako bi se osiguralo da proizvodi na tržištu zadovoljavaju propisane zahtjeve za sigurnost, a uključuju nadzor i poduzimanje korektivnih radnji radi dovođenja u sklad s propisanim zahtjevima.

II - OPĆA NAČELA NADZORA NAD TRŽIŠTEM

Provedba nadzora

Članak 3.

Nadzor nad tržištem provode mjerodavna tijela putem aktivnosti koje uključuju:

- a) nadzor jesu li proizvodi koji se nalaze na tržištu ili koji su stavljeni u uporabu u pogledu zahtjeva za sigurnost usklađeni s odredbama propisa iz članka 1. stavak 3;
- b) poduzimanje mjera, kako bi se osigurala usklađenost zahtjeva za sigurnost proizvoda s navedenim propisima.

Predostrožnost i proporcionalnost

Članak 4.

Prilikom poduzimanja mjera radi osiguranja usklađenosti zahtjeva za sigurnost proizvoda sa propisima iz članka 1. stavak 3. ovoga zakona, a osobito prigodom donošenja odluka o mjerama usmjerenim na sprečavanje distribucije i povlačenje proizvoda, mjerodavna tijela osiguravaju proporcionalnost mjera ustanovljenom sigurnosnom riziku, uz dužno uvažavanje načela predostrožnosti.

Suradnja

Članak 5.

Radi osiguranja učinkovitog nadzora nad tržištem, što podrazumijeva jednoobraznu i djelotvornu primjenu ovoga zakona kao i propisa članka 1. stavak 3. ovoga zakona, izbjegavanja različite prakse nadzora nad tržištem i preklapanja mjerodavnosti u provedbi nadzora, sva mjerodavna tijela koja sudjeluju u sustavu nadzora nad tržištem međusobno surađuju, uzajamno razvijajući povjerenje i transparentnost, omogućavajući i potičući suradnju s drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Transparentnost

Članak 6.

1. Informacije kojima raspolažu organi u sustavu nadzora nad tržištem, a odnose se na rizike za sigurnost i zdravlje ljudi i životinja ili zaštitu životne sredine kao i informacije o poduzetim mjerama dostupne su javnosti.
2. Javnost informacija iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na podatke o proizvodu koji se tiču profesionalne tajne, izuzev kada su sigurnosni rizici takvog opsega da okolnosti konkretnog slučaja zahtijevaju njihovu javnu objavu radi prevencije tih rizika.
3. Sva tijela u sustavu nadzora nad tržištem dužna su osigurati efektivno poštivanje zaštite profesionalne tajne od strane svojih dužnosnika, službenika ili namještenika.

III - USTROJ I FUNKCIONIRANJE SUSTAVA NADZORA NAD TRŽIŠTEM

Sustav nadzora nad tržištem

Članak 7.

Sustav nadzora na tržištem nadzire usklađenost proizvoda stavljenih na tržište sa zahtjevima za sigurnost proizvoda utvrđenim Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda i posebnim tehničkim propisima, ispunjavanje obveza proizvođača i distributera sadržanih u ovim propisima te provedba mjera od strane mjerodavnih tijela radi usklađivanja zahtjeva za sigurnost proizvoda s ovim propisima.

Ustroj i funkcioniranje sustava nadzora nad tržištem

Članak 8.

Sustav nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine čine:

- a) Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija),
- b) Inspeksijska i druga tijela uprave Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine koja su posebnim zakonima i propisima ovlaštena za obavljanje inspeksijskih i drugih poslova koji se odnose na kontrolu proizvoda na tržištu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: mjerodavna tijela).

Ovlaštenja i odgovornosti mjerodavnih tijela

Članak 9.

1. U provedbi ovoga zakona a osobito u ostvarivanju ciljeva nadzora nad tržištem iz članka 7.ovoga zakona, mjerodavna tijela ovlaštena su da, kada i gdje je potrebno, poduzmu, sljedeće mjere:
 - a) za bilo koji proizvod:
 - da organiziraju, čak i nakon što je bio plasiran na tržište kao siguran, odgovarajuće provjere
 - njegovih sigurnosnih svojstava, u odgovarajućoj razmjeri, sve do konačnog stadija uporabe ili potrošnje;
 - da uzmu uzorke proizvoda i podvrgnu ih sigurnosnim provjerama;
 - da zahtijevaju sve neophodne informacije od zainteresiranih strana.
 - b) za bilo koji proizvod koji bi mogao predstavljati rizik pod određenim uvjetima:
 - da zahtijevaju da on bude označen odgovarajućim, jasno izrečenim i lako shvatljivim upozorenjima, na jezicima koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, o rizicima koje on može predstavljati;
 - da njegov plasman na tržište ispunji preduvjete kako bi se on učinio sigurnim.
 - c) za bilo koji proizvod koji bi mogao predstavljati rizik za određene osobe:
 - da naredi da se izda upozorenje o opasnosti pravodobno i u odgovarajućem obliku uključujući publiciranje posebnih upozorenja.
 - d) za bilo koji proizvod koji bi mogao biti opasan:
 - za vremensko razdoblje potrebno za različite sigurnosne procjene, provjere i kontrole, da privremeno zabrani njegovu isporuku, ponudu za isporuku ili njegovo prikazivanje.
 - e) za bilo koji opasan proizvod:
 - da zabrani njegov plasman na tržište i uvede prateće mjere.
 - f) za bilo koji opasan proizvod koji je već na tržištu:
 - da naredi ili organizira trenutačno sprečavanje distribucije, prikazivanja i nuđenja potrošačima i upozori potrošače na opasnosti koje on predstavlja;
 - da naredi ili koordinira ili, ako je to primjereno, organizira zajedno s proizvođačima i distributerima vraćanje od potrošača i njegovo uništavanje pod prikladnim uvjetima.
2. Kada postupaju vršeći nadzor nad proizvodima čiji su zahtjevi za sigurnost uređeni propisima iz članka 1. stavak 3. ovoga zakona, mjerodavna tijela potiču i promoviraju dragovoljne akcije proizvođača i distributera, sukladno obvezama koje su im nametnute ovim propisima, uključujući, tamo gdje je to primjenjivo, razvoj kodeksa dobre prakse.
3. Kada je neophodno, mjerodavna tijela organiziraju ili nalažu mjere predviđene u alineji f) ovoga članka, ukoliko akcija poduzeta od strane proizvođača i distributera na ispunjavanju njihovih obveza nije zadovoljavajuća ili je nedovoljna.
Povlačenje proizvoda koristi se kao posljednja mjera.
4. Mjerodavna tijela ovlaštena su da poduzmu neophodne radnje i primjene odgovarajuće mjere kao što su one navedene u alineji b) do f) ovoga članka kada proizvodi predstavljaju ozbiljan rizik. Ozbiljnost rizika cijeni se uzimajući u obzir okolnosti i odlike svakog pojedinačnog slučaja.
5. Odluka o povlačenju proizvoda ili sprječavanju distribucije mora biti obrazložena, sadržavati pouku o pravnom lijeku i bez odgađanja biti dostavljena zainteresiranoj strani. Žalba i zahtjev za sudsko preispitivanje o sprječavanju distribucije i povlačenju

proizvoda osigurava se po postupku utvrđenom relevantnim zakonom o upravnom postupku i zakonom o upravnom sporu.

Subjekti prema kojima mjerodavna tijela mogu izricati mjere

Članak 10.

Mjere iz članka 9. ovoga zakona, koje mjerodavna tijela poduzimaju u vršenju svojih ovlasti, mogu biti usmjerene na:

- a) proizvođača u smislu članka 2. ovoga zakona;
- b) distributera, u granicama njegove djelatnosti, a naročito na osobe odgovorne za početnu distribuciju na tržištu Bosne i Hercegovine;
- c) bilo koja druga osoba, kada je to neophodno za ostvarivanje suradnje u mjerama poduzetim radi izbjegavanja rizika koji potiču od proizvoda.

Ustroj Agencije za nadzor nad tržištem

Članak 11.

1. Ovim zakonom se, u svrhu osiguranja funkcionalnog i učinkovitog sustava nadzora nad tržištem, obavljanja tehničkih, koordinacijskih i drugih poslova utvrđenih zakonom, te poslova čije obavljanje proističe iz međunarodnih pravnih akata koji obvezuju Bosnu i Hercegovinu, osniva Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija).
2. Agencija je samostalna upravna organizacija, ima svojstvo pravne osobe i sva prava i obveze utvrđene ovim zakonom.
3. Agencija se financira iz Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

Rukovanje, upravljanje i odgovornost Agencije

Članak 12.

1. Agencijom rukovodi direktor u suradnji sa zamjenikom direktora i pomoćnicima direktora sukladno zakonu, Pravilniku o unutarnjem ustroju Agencije, kao i drugim općim aktom.
2. Direktora i zamjenika direktora Agencije imenuje Vijeće ministara na razdoblje od četiri godine, s tim da na istu funkciju mogu biti imenovani još jedan mandat. Pomoćnici direktora imenuju se sukladno Zakonu o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04 i 17/04).
3. Direktor, zamjenik direktora i pomoćnici direktora ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda Bosne i Hercegovine.
4. Direktor i zamjenik direktora Agencije za svoj rad odgovaraju Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Zadaci Agencije

Članak 13.

Zadaci Agencije su:

- a) osiguranje sistematičnog, usklađenog i djelotvornog sustava nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine;
- b) razvoj međudržavne i međunarodne suradnje u području nadzora nad tržištem uključujući integriranje Bosne i Hercegovine u institucionalne i administrativne strukture međunarodne suradnje;
- c) promocija i razvoj znanstvenog i stručnog znanja, spoznaja i metodologije i njihova primjena u formuliranju i provedbi politike nadzora nad tržištem;

- d) promocija i izgradnja profesionalnih i stručnih kapaciteta u svim strukturama nadzora nad tržištem;
- e) afirmacija načela neovisnosti, nepristranosti i nediskriminacije u provedbi nadzora nad tržištem;
- f) podizanje razine sigurnosti ljudi i životinja, te zaštita životne sredine od opasnih proizvoda.

Mjerodavnosti Agencije

Članak 14.

U svrhu provedbe ovoga zakona, Agencija ima sljedeće mjerodavnosti:

- a) koordinira i usklađuje aktivnosti sustava nadzora nad tržištem Bosne i Hercegovine;
- b) osigurava identičnu i jednoobraznu provedbu propisa o sigurnosti proizvoda na teritoriju Bosne i Hercegovine, uključujući tumačenje propisa o sigurnosti proizvoda i izdavanje smjernica za njihovu provedbu;
- c) sudjeluje u pripremi i izradi svih propisa o sigurnosti proizvoda bilo da se donose na razini entiteta ili Bosne i Hercegovine, osiguravajući primjenu aktualnih znanstvenih i stručnih saznanja, te iskustava dobre prakse, osobito suvremenih iskustava i pravne prakse zemalja članica Europske unije;
- d) sudjeluje, potiče i pomaže razvitak stručnih i profesionalnih kapaciteta u svim strukturama nadzora nad tržištem;
- e) osigurava znanstvenu i tehničku potporu svim mjerodavnim tijelima u okviru svoga djelokruga o pitanjima koja se tiču nadzora nad tržištem.
- f) vrši promociju izgradnje kapaciteta u području certificiranja i testiranja i dokazivanja kompetentnosti putem akreditiranja;
- g) osigurava unificirane procedure za postupanje po prigovorima potrošača koji se tiču sigurnosti proizvoda ili rada mjerodavnih tijela, njihovo centralno evidentiranje, praćenje rješavanja i informiranje javnosti o dostupnosti takvih mehanizama a u cilju jednake zaštite potrošača na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine;
- h) uspostavlja efikasne, formalne i/ili neformalne mehanizme međusobne suradnje svih aktera sustava nadzora nad tržištem;
- i) permanentno informira javnost i sve zainteresirane subjekte o aktivnostima u provedbi nadzora nad tržištem;
- j) provodi međunarodnu i međudržavnu suradnju u oblasti nadzora nad tržištem, posebno suradnju s Europskom unijom i mjerodavnim tijelima zemalja članica te Svjetskom trgovinskom organizacijom, prati i provodi izvršavanje obveza Bosne i Hercegovine proisteklih iz te suradnje te inicira zakonodavne, administrativne i institucionalne mjere potrebne za ostvarivanje te suradnje;
- k) periodično informira tijela vlasti Bosne i Hercegovine i entiteta o stanju u području nadzora nad tržištem.

Suradnja u okviru sustava nadzora nad tržištem

Članak 15.

Kako bi se osigurao djelotvoran nadzor nad tržištem koji će jamčiti visoku razinu zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja, biljaka, imovine i životne sredine, sva tijela u okviru sustava nadzora nad tržištem međusobno surađuju, razvijajući uzajamno povjerenje i transparentnost, osiguravajući primjenu odgovarajućih sredstava i postupaka a osobito:

- a) uspostavu, periodično ažuriranje i provedbu programa sektorskog nadzora po kategorijama proizvoda ili rizika, kao i posmatranja nadzornih aktivnosti, nalaza i rezultata;

- b) dalje praćenje i ažuriranje znanstvenih i tehničkih saznanja koja se tiču sigurnosti proizvoda;
- c) periodično preispitivanje i ocjenjivanje funkcioniranja kontrolnih aktivnosti i njihove djelotvornosti i, ako je neophodno, reviziju nadzornog pristupa i postojeće organizacije.

IV - OBVEZE I ODGOVORNOSTI PROIZVOĐAČA I TRGOVINE U SUSTAVU NADZORA NAD TRŽIŠTEM

Obveze i odgovornosti proizvođača i trgovine

Članak 16.

1. Proizvođač i distributer dužni su poznavati i osiguravati primjenu zakona i tehničkih propisa o sigurnosti proizvoda koji se odnose na proizvode koji su predmet njihove djelatnosti.
2. Proizvođači su dužni provoditi primjenjive kodekse, kao što su Kodeks dobre proizvodne prakse (GMP), Kodeks dobre laboratorijske prakse (GLP), i uspostaviti i koristiti odgovarajuće sustave kontrole kao što je Analiza opasnosti i kritične točke kontrole (HACCP).

V - POSEBNE OBVEZE I ODGOVORNOSTI AGENCIJE

Obavijesti o riziku i opasnim proizvodima

Članak 17.

1. Agencija pravodobno informira javnost i zainteresirane subjekte u Bosni i Hercegovini i inozemstvu o riziku i opasnim proizvodima.
2. Agencija djeluje u operacijama iz svoje mjerodavnosti u suradnji s tijelima drugih država Europe mjerodavnim za sigurnost proizvoda, a posebno u obliku administrativne suradnje, kako bi se omogućila:
 - a) razmjena informacija o ocjenjivanju rizika, opasnim proizvodima, metodama testiranja i rezultatima, skorašnjim znanstvenim dostignućima kao i drugim aspektima relevantnim za aktivnosti kontrole;
 - b) uspostava i provedba projekata zajedničkog nadzora i ispitivanja;
 - c) razmjena znanja i dobre prakse i suradnja u aktivnostima obuke;
 - d) unapređenje suradnje s Europskom unijom u svezi s praćenjem, sprečavanjem distribucije i vraćanjem opasnih proizvoda.

VI - PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PS BiH broj 102 /04
9. rujna 2004. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Martin Raguž, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Goran Milojević, v. r.